

पयधि विदेहा जाताः Dk. 77 subject to, under the government of, become the property or possession of (अधि denoting स्वत्व in this case); under, inferior to (हीन); अधि हरौ सुराः (Bopadeva) the gods are under Hari. -4 (As first member of Tatpuruṣa compounds) (a) Chief, supreme, principal, presiding; °देवता presiding deity; °राजः supreme or sovereign ruler; °पतिः supreme lord &c. (b) Redundant, superfluous (growing over another); °दंतः=अध्या-रुद्धः (दंतस्योपरि जातः) दंतः P. VI. 2. 188. (c) Over, excessive; °अधि-क्षेपः high censure. According to G. M. अधि has these senses: अधिरध्ययनैर्धर्म-वशित्वस्मरणाधिके | e.g.; उपाध्यायादधीते; इडो-ऽध्ययनार्थकत्वस्य अधियोक्तः; अधिपतिः (ऐ-धर्म्ये); अधीनः (वशित्वे) अधिगतः इमं; मातु-रध्वेति (स्मरणे); अधिकं (अधिके). In the Veda अधि is supposed by B. and R. to have the senses of 'out of', 'from', 'of', 'among', 'before', 'beforehand', 'for', 'in favor of', 'in', 'at'.

अधिक a. [abbreviation of अध्या-रुद्धः; अध्यारुद्धशब्दात् कन् उत्तरपदलोपश्च P. V. 2. 73]. 1 More, additional, greater (opp. ऊन or सम); तद्भिन्न-धिकं P. V. 2. 45. (In comp. with numerals) plus, greater by; अष्टाधि-कं शतं 100 plus 8 = 108; चत्वारिंशतो-ऽधिकाः = चत्वारिंशाः more than 40; न-वाधिकां नवति R. 3. 69; एकाधिकं हरेऽज्ये-ष्ठः Ms. 9. 117. -2 (a) Surpassing in quantity, more numerous, copious, excessive, abundant; in comp. or with instr.; श्वसः प्रमाणाधिकः S. 1. 30 more than the usual measure. (b) Inordinate, grown, increased, become greater; abounding in, full of; strong in; °क्रोध R. 12. 90; वयोऽधिकः Ms. 4. 141 senior in years; शिद्युर-धिकवयाः Ve. 3. 30 old, advanced in years; भवनेषु रसाधिकेषु पूर्वे S. 7. 20; करोति रागं हृदि कौतुकाधिकं K. 2; रसाधिके मनसि Si. 17. 48 abounding in. -3 (a) More, greater, stronger, mightier, more violent or intense; अधिकां कुरु देवि गुरुभक्तिं K. 62; ऊनं न सत्त्वेवधिकी बबाधे R. 2. 14 the stronger animal did not prey on the weaker; पुमान्युसोऽधिके शुक्ले स्त्री भवत्यधिके स्त्रियाः Ms. 3. 49; अधिकं मेनिरे विष्णु Rām.; अधिकं मित्रं Pt. 2; यवीयान्युगुणतोऽधिकः Ms. 11. 186, 9. 154. (b) Superior to, better than; higher

than (with abl. or in comp.); प्रमाणाद्-धिकस्यापि मत्तदतिनः Pt. 1. 327; सेनाशते-भ्योऽधिका बुद्धिः Mu. 1. 25 surpassing, more than a match for &c.; विधेरधिकसंभारः R. 15. 62 more than what was sanctioned by rules; तप-स्त्विभ्योऽधिको योगी Bg. 6. 46; ब्रह्म प्र-दानेभ्योऽधिकं Y. 1. 212; अन्धाधिको राजा H. 3. 84 strong in cavalry; धनधान्याधिको वैद्यः H. 4. 21 excels in, is superior by reason of; लोकाधिकं तेजः Mu. 4. 10 superior to; some- times with gen.; पंचदशानां भ्रातृणामधि-को गुणैः K. 136. -4 Later, sub-sequent, further than (of time); राजन्यबंधोद्भाविषे (केशान्ते विधीयते), वै-द्यस्य द्वचधिके ततः Ms. 2. 65 2 years later i.e. in the 24th year; sometimes with gen.; ममाधिका वा तुल्या वा Rām. -5 Eminent, uncommon, special, peculiar (असाधारण); विद्या नाम नरस्य रूपमधि-कं Bh. 2. 20 superior or uncommon form or beauty; धर्मो हि तेषामधिको वि-शेषः H. Pr. 25; ईज्याध्ययनदानानि वैद्यस्य क्षत्रियस्य च | प्रतिग्रहोऽधिको विप्रे-याजनाध्यापने तथा || Y. 1. 118; some- times used in the comparative in the above senses; क्लेशाधिकतरस्तेषां Bg. 12. 5; °तरमिदानीं राजते राजलक्ष्मीः V. 5. 22; स्वर्गादधिकतरं निर्गृतिस्थानं S. 7. -6 Redundant, superfluous; °अंग having a redundant limb; नोद्वहेत्कपिलां कन्यां नाधिकांगीं न रोगिणीं Ms. 3. 8. -7 Inter- calated, intercalary (as a month &c.) -8 Inferior, secondary. -कं 1 Surplus, excess, more; लाभोऽधिकं फलं Ak. -2 Abundance, redundancy, superfluity. -3 A figure of speech equivalent to hyperbole; आभयाभयिणैरेकस्याधिक्येऽधि-कमुच्यते | किमधिकमस्य भूयो महिमानं वारिधे-रियं | अज्ञात एव शेते कुक्षौ निशिष्य भुवनानि || अत्र आभयस्याधिक्यं | युगांतकालप्रतिसंहता-त्मनो जगति यस्यां सविकाशमासत | तनौ ममुस्तत्र न कैटभद्विपस्तपोधनाभ्यागमसंभृता मुदः || S. D; महतोऽयम्हीयांसावाधिताभययोः क्रमात् | आभया-भयिणौ स्यातां तनुव्येऽधिकं तु तत् || K. P. 10. -adv. 1 More, in a greater degree; स राज्यं गुरुणा इत्तं प्रतिपद्याधिकं बभौ R. 4. 1 shone the more; 3. 18; यस्मिन्नेवाधिकं चक्षुरारोपयति पार्थिवः Pt. 1. 243; oft. in comp.; इयमधिकमनोज्ञा S. 1. 20; 'सु-रभि Me. 21. -2 Exceedingly, too much. -Comp. -अंग a. (गी. f.) hav- ing a redundant limb. -(गं) [अधि-कोऽगात्] a sash, girdle or belt worn over the mail coat. -अधिक a. more and more, out-doing one another.

-अर्थ a. exaggerated; °वचनं exaggeration, an exaggerated statement or assertion (whether of praise or of censure); कृत्यैरधिकार्थवचने P. II. 1. 33; (°नं = स्तुतिनिदाफलकमर्थवादवचनं; e.g. वातच्छेद्यं तृणं i.e. so light and weak; काकपेया नदी so deep and full). -कृद्धि a. abundant, prosperous, R. 19. 5. -तिथिः, f. -दिनं, -दिवसः an intercalated day. -दंतः=अधिदंतः. -मांसार्मन्=अधिमांस q. v. -वाक्योक्तिः f. exaggeration, hyperbole. -षाटिक-सामतिक a. containing or costing more than 60 or 70.

अधिकाम a. [अधिकः कामो यस्य] Of vehement desires, impassioned, lustful. -मः [कर्म.] Strong desire.

अधिकृ 8U. 1 To authorize, qualify for the discharge of some duty; be entitled to, have a right to; नैवा-ध्यकारिष्महि वेदवृत्ते Bk. 2. 34; गुणाः प्रियत्वेधिकृता न संस्तवः Ki. 4. 25 merits are calculated to produce lik- ing, not mere intimacy. -2 To place at the head of, appoint, set; पांडवेन हाहं तात अन्वेष्वधिकृतः पुरा Mb.; दृमविनयाधि-कृतः R. 9. 62 appointed to humble the proud; शिथिलीकृतेऽधिकृतकृत्यविधौ Ki. 6. 30 set or appointed to duty; देवाः प्रसह्य तमधिकृत्युः Mv. 2 set on, incite or appoint as their chief. -3 To aim at, allude or refer to, make the subject of; अधिकृत्य कृते ग्रंथे P. IV. 3. 87; किरातार्जुनी अधिकृत्य कृतं काव्यं किरातार्जुनीयम् Sk.; नाटकं प्रयोगेण अधि-क्रियताम् S. 1 should be made the subject of representation, should be represented on the stage. -4 To be used as the head or governing rule; समर्थानां प्रथमाद्वा P. IV. 1. 82; इदं पदत्रयमधिक्रियते Sk. -5 To superintend, be at the head. -6 (A.) To bear, endure or over- power, be superior to; शत्रुमधिकुरुते Sk.; अधिकक्रे न यं हरिः Bk. 8. 20. -7 To feel, enjoy; भवाद्वासाध्वेदधिकुरुते रतिं निराश्रयां हतं हता मनस्विता Ki. 1. 43. -8 To refrain or desist from.

अधिकरणं [कृ-त्युद्] 1 Placing at the head of, appointing &c. -2 Rel- ation, reference, connection; रामा-धिकरणाः कथाः Rām. referring to. -3 (In gram.) Agreement, concord, gov- ernment or grammatical relation (as of subject and predicate &c.); तत्पुरुषः समानाधिकरणः कर्मधारयः P. I. 2. 42 having the members (of the com- pound) in the same relation or apposition; समानाधिकरणो or व्यधिक-